

**Taledokument, foretræde for Børne- og Undervisningsudvalget (BUU),
torsdag d. 6. maj 2021, kl. 11.15**

Indledning:

Præsentation af SPIFO (www.spifo.dk), Selvejende og Private Institutioners Forening v/ Bestyrelsesformand og pædagogisk leder, Denice Valentin.

Præsentation af Ro på Barndommen v/ Forfatter, pædagog, international konsulent vedr. barnet under skolealderen Helle Heckmann:

Ro på barndommen er en arbejdsgruppe der arbejder for at udbrede og dele erfaringer, viden og forskning om konsekvenserne ved den tidligere og tidligere overgang til skolen. Arbejdsgruppen er opstået i slutningen af 2020, idet vi blev opmærksomme på, at flere og flere kommuner indfører Forårs-Sfo enten som et tilbud eller som et vilkår til børn og forældre.

Ro på Barndommen undersøger, udbreder og deler viden om følgerne og konsekvenserne ved børns tidligere og tidligere overgang til skole.

Vores fokus er pt rettet mod fænomenet " Forårs-SFO ", som er et overgangsforløb på tre - seks måneders varighed i skolens rammer og miljøer, inden børnene begynder i børnehaveklasse til august.

Vi stiller kritiske spørgsmål til den efterhånden meget udbredte praksis, der i forårsmånederne automatisk overflytter alt for små børnehavebørn ind i skolen, og vi er overordentligt bekymrede for de trivsels- og udviklingsproblematikker, der vil ramme mange, mange børn. Vi er bekymrede over iscenesættelsen af de mange store skift tidligt i barndommen, som vi har svært ved at se har positive virkninger i børnenes liv. ¹

Vores skepsis og forbehold overfor tiltag, der griber stadigt mere skadeligt ind i barndommen deles med mange forskere, psykologer, pædagoger og forældre - vi kommer alle steder fra, men som noget centralt fælles vil vi medvirke til at viden, forskning og erfaringer skal i spil når vi som samfund debatterer indhold og rammer for den tidlige barndom.

I denne sammenhæng finder vi det meget relevant, at der også på politisk niveau gøres en indsats for at sikre forældrenes frie valg mht til Forårs-sfo. Mange forældre i Danmark oplever, at der er indført kommunal automatik vedr tidlig overgang til Forårs-sfo. Forældrenes bliver ikke spurgt, børnene indmeldes i Forårs-sfo, og der tilgår orientering herom i forældrenes e-boks. Arbejdsgruppen er også vidende om, at fynske kommuner har besluttet, at alle børn med skolestart til august mister retten til en børnehaveplads omkring 01. marts, og det eneste pasningstilbud er herefter Forårs-sfo frem til 01. august. Der skabes stadig større afstand mellem forvaltninger og almindelige mennesker.²

Når vi læser materiale fra kommunerne om forårs-SFO'en beskrives tilbuddet som en støtte til barnet, som skal skabe en glidende overgang fra børnehave til skole. Men børnehaveklassen er netop defineret som et overgangsår med gradvis tilvænning til det ny skoleliv. Ydermere er der i de styrkede læreplaner også lagt op til, at børnehaverne

¹ <https://www.dlf.org/dlf-mener/praestationskultur-og-trivsel-i-folkeskolen>

² <https://www.odense.dk/borger/familie-boern-og-unge/skole-og-sfo/sfo-skolefritidsordning>

skal medvirke til at gøre børnene parate til at gøre denne overgang til skolen. Hvor mange overgange, hvor mange indgreb i den tidlige barndom, hvor megen værdifuld barndomstid tænker man at veludviklede og parate børn har behov for? Det er absurd, at så megen barndomstid skal fokusere på skole.

Der er mange store planlagte skift i barnets liv: Fra hjemmet til vuggestuen, til børnehaven, til børnehaveklassen til skolen. Og ud fra barnets perspektiv skal vi være varsomme med at planlægge flere skift, som hver gang sætter barnets tilknytningssystem på overarbejde. Uheldige skift i små børns liv kan nemlig få livsvarige konsekvenser for børns trivsel og udvikling, hvis de ikke lykkes godt.

Børn fødes med evnen til at danne tilknytning til andre mennesker. Det sikrer barnets trivsel og udvikling, at der er tilstrækkelig mange kærlige, parate og nærværende voksne, som reagerer positivt på, at barnet rækker ud efter tilknytning. Først er det forældrenes opgave, så pædagoger og andre fagpersoners.³

Forældre, pædagoger, andre fagpersoner og politikere er lykkedes med at vedtage loven om minimumsnormeringer i daginstitutionerne. På alle niveauer er det anerkendt, at børn i daginstitutionerne, som i læreplanen omfatter børn fra vuggestue til seks år, har behov for en personale-norm der er fastsat til 1 medarbejder til henholdsvis tre og seks børn. Derfor anser vi Forårs-sfo som noget, der ikke imødekommer børnenes behov for tilstrækkeligt voksne omkring sig - endda langt fra. I mange forårs-sfo'er er normeringen 1 pædagog til 27 børn.⁴

Og netop derfor er det alvorligt, når psykologer landet over observerer flere og flere børn, der ikke er trygt tilknyttede i deres institutioner. Når børnenes tilknytningssystem er "tændt", søger de nemlig ro og tryghed og så har børnene ikke overskud til at udforske verden og lære det, de skal, før de er bragt til ro.

Vi bliver derfor nødt til at spørge: Hvad er det præcis, der driver kommunerne, når de nu sender børnene ud af børnehaverne og ind i en forårs-SFO? Udover hensynet til kommunens økonomi?^{5,6}

Hvis man ønsker, børnene skal blive mere skoleparate af skiftet, tager man i hvert fald fejl. Vi ved fra vores pædagogiske erfaringer og fra hjerneforskningen, at børns hjerner først omkring 6-8 årsalderen er parate til at opfatte og optage læring i et klasseværelse.⁷ Når vi rykker 5-6-årige børn ind i en forårs-sfo, sætter vi børnene ind i en sammenhæng, de ikke passer ind i. Og det kan de aldrig trænes til at mestre ved for tidlig skolestart, som tværtimod kan give børnene et udviklingsmæssigt knæk. Det er også dokumenteret af forskning. Så når hvert femte barn i 11 årsalderen viser tegn på mistrivsel i skolen er der måske her en sammenhæng med, at de kommer for tidligt af sted.

³ <https://psykolog-anne-stokkebaek.dk/hvad-er-tilknytningsteori/>

⁴ <https://videnskab.dk/krop-sundhed/boern-med-en-stabil-omsorgsperson-i-barndommen-bliver-mere-resiliente>

⁵ <https://skoleliv.dk/debat/art6489706/For%C3%A5rs-SFO-m%C3%A5-ikke-v%C3%A6re-en-spare%C3%B8velse>

⁶ Jakob Mark:

<https://m.facebook.com/stemjacobmark/photos/a.10151793750903411/10158623349308411/?type=3&source=48&paipv=0>

⁷ https://ann-e-knudsen.dk/uf/80000_89999/80327/e8622207f7bf2239c7766d384850c943.pdf

Børnehavebørn er ikke færdigudviklede og modne til at indgå i det effektive og travle præstationssamfund, vi har opbygget. Lad os få fokus på børnenes behov og vores viden om den nu, før vi sætter mere turbo på barndommen.

Med dette foretræde ønsker vi, at der fra politisk side, med udgangspunkt i tilgængelig forskning og viden om små børns trivsel, udvikling, dannelse og læring, tages initiativ til at genstarte samtalen om Forårs-Sfoens berettigelse.

Som et mindste krav ønsker vi, at det naturligvis skal være barnets forældre, der beslutter om barnets skal i Forårssfo. Det er vigtigt at de kommunale forvaltninger finder en kommunikationsform, i hvilken det tydeligt fremgår, at forældre skal foretage et aktivt tilvalg, såfremt man ønsker at udmelde barnet fra børnehaven i forårsmånederne og indmelde det i SFO`en.